

Здружение на граѓани “Младински образовен форум”

Ул. Дренак 34-а

1000 Скопје, Македонија

02 31 39 692, 02 31 14 412

info@mof.org.mk, www.mof.mk

06.01.2018, Скопје

Предмет: Иницијатива за креирање на Универзитетска комисија за заштита од дискриминација

Втор прилог на Коментари на Закон за високо образование поднесени од Младински образовен форум

Почитувани,

Младински образовен форум со ова писмо сака да ја зајакне борбата против дискриминација во високото образование преку креирање на Универзитетска комисија за заштита од дискриминација. Во 2016 година беше спроведено национално истражување од страна на нашата организација кое ја испита функционалноста на постоечките механизми кои работат на заштита од дискриминација, на во високото образование. Заклучокот е дека е потребно подобрување на заштитните механизми, со цел студентите, професорите, асистентите, демонстраторите и службениците да имаат поголемо знаење и свест за дискриминацијата, како и познавање на правното регулирање и начините на кои може да се заштитат. На долг рок ова ќе креира силни тела и институции кои ја осудуваат дискриминацијата и се борат активно за нејзино намалување.

Со ова писмо за иницијатива би сакале да дадеме повеќе информации околу дискриминацијата во високото образование, функционалноста на постоечките институции во оваа сфера и препораки за потенцијални надлежности и улога на ваква комисија на универзитетите.

Комисијата за заштита и спречување на дискриминација: При разгледување на нејзините извештаи за работа во периодот од 2011 до 2015 година може да се утврди дека се поднесени само две претставки од областа на високото образование. Една од нив е за дискриминаторски содржини, односно несоодветна содржина во учебник поднесена од невладини организации, додека втората е за дискриминација според возраст во работни односи поднесена од професор раководител на Институтот за социјална медицина при Медицински факултет. Нема поднесено ниту една претставка за дискриминација при работни односи. Иако ова може да се протолкува како позитивно, според истражување од 2013¹ година, 26 проценти од испитаниците препознале дискриминација врз основа на пол кога факултетот избирал личност за професор или за асистент. Дури 51,5 проценти од студентите на УКИМ забележале дискриминација врз основа на партиска определба кога бил вршен избор за позицијата професор или асистент, а 31,8 процент од нив го забележале овој вид дискриминација, но врз основа на етничка припадност и јазик. Процентот на студенти кои забележале дискриминација со бројот на поднесени претставки до надлежните институции не соодветствува што алармира дека постои проблем со механизмите за заштита.

¹ „Анализа на документи и политики на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје за степенот на вклученостна принципот на еднакви можности и недискриминација, Коалиција „Сексуални и здравствени права на маргинализирани заедници“, 2013 година

Народниот правобранител е предвиден како орган во самиот Устав, кој има надлежности кога станува збор за прекршување на човековите права и слободи. Сепак, мал е бројот на претставки до обдусманот во однос на дискриминација на членови на академската заедница. Дополнително, извештаите на Народниот правобранител не ги содржат целосно причините за поднесување на претставките, туку само повреденото право затоа и нема преседан кој што би можел да користи во полза на антидискриминаторските мерки. Во поглед на механизмите за заштита на студентите при УКИМ, Статутот предвидува формирање

Комисија за студентски жалби и Студентски правобранител. Комисијата за студентски жалби има надлежност да ги штити правата на студентите во случај кога тие се повредени со акт на органите на УКИМ и на факултетите, но сепак за оваа комисија се знае малку. Од друга страна, студентскиот правобранител има надлежност само да посредува при спорови помеѓу студентите и професорите, но, на веб-страницата на универзитетот и на факултетите не постојат никакви информации ниту за Комисијата ниту за Студентскиот правобранител, за нивните членови, годишните извештаи за работа, ниту информации за контакт, а доколку постојат, тие се необновени. По испратени барања за пристап до информации од јавен карактер Универзитетот ги има доставено годишните извештаи за работа на Комисијата за студентски жалби. Според извештаите во периодот од 2013 до 2016 година се поднесени 7 жалби од студенти, по различни основи, но ниту еден од тие основи не е поради дискриминација. Она што е важно да се посочи дека оваа Комисија е надлежна за сите студенти при УКИМ, односно студентите на 23 факултети. Токму поради тоа, симптоматично е што истражување од 2013 покажува дека студентите често препознаваат дискриминација по различни основи, но анализата на извештаите на надлежните тела укажува дека не се охрабруваат тоа да го пријават.

Препорака:

Согласно информациите презентирани погоре потребата од **Универзитетска комисија за заштита од дискриминација** е од есенцијално значење за унапредување на состојбите во терцијалното образование во областа дискриминација. Оваа Комисија би работела на унапредување на знаењето и свесноста на тема дискриминација, би водела статистика на случаите, би работела на ефективно решавање и би создала континуитет и пракса. Вакво тело би работело и на испитување на мислењето и состојбите, би спроведувало истражувања на темата и би креирало ефективни и соодветни политики во зависност од добиените резултати.

Исто така би примала претставки од доменот на дискриминација и би носела соодветни одлуки и постапки за нив, односно би ги решавала случаите на дискриминација во високото образование. Комисијата исто така би иницирала унапредување на правната регулатива на универзитетите и би учествувала во креирањето на соодветни политики на универзитетот. Во соработка со државните институции и граѓанскиот сектор би функционираше и како центар за поддршка и би можело да организира советувалишта, кампањи и други активности кои ќе бидат компатабилни со потребите на Универзитетот. Се надеваме дека со ова писмо успеавме да ја доловиме аргументацијата за потребата од формирањето на универзитетска комисија за заштита од дискриминација.

Доколку се потребни дополнителни информации околу потребата за вакво тело Ви стоиме на располагање.

Со почит и во името на Младински образовен форум,
Дона Костуранова
Извршна директорка на МОФ